

12+

Сергей Шевцов

ЛАТИНСКИЕ АФОРИЗМЫ И ДЕВИЗЫ

С параллельным казахским, русским
и английским переводом

Сергей Шевцов
Латинские афоризмы
и девизы. С параллельным
казахским, русским
и английским переводом

*<https://litres.ru/74320073>
ISBN 9785007092524*

Аннотация

В книге собраны известные латинские афоризмы и девизы, сохранившие свою выразительность и актуальность на протяжении столетий. Каждый латинский оригинал сопровождается переводами на казахский, русский и английский языки.

Такой четырёхязычный формат позволяет не только познакомиться с наследием латинской культуры, но и сопоставлять лексику, смысл и способы выражения одной мысли в разных языках. Книга предназначена для широкого круга читателей, интересующихся языками и афоризмами вечной мудрости.

Содержание

Введение	9
А	12
1. A nullo diligitur, qui neminem diligit	12
2. A probis probari, ab improbis improbari aequa laus est	13
3. Ab altero expectes, alteri quod feceris	14
4. Ab aqua silente cave	15
5. Abducet praedam, cui occurrit prior	16
6. Abeunt studia in mores	17
7. Absentem laedit, qui cum ebrio litigat	18
8. Acceptissima semper munera sunt, auctor quae pretiosa facit	19
9. Accidit in puncto, quod non contigit in anno	20
10. Accipere quid ut justitiam facias, non est tam accipere quam extorquere	21
11. Ad cogitandum et agendum homo natus	22
12. Ad poenitendum properat, cito qui judicat	23
13. Ad primos ictus non corrui ardua quercus	24
14. Adhibenda est in jocando moderatio	25
15. Aditum nocendi perfido praestat fides	26
16. Adprime in vita esse utile, ut ne quid nimis	27
17. Aes debitorem leve, grave inimicum facit	28
18. Aestas non semper durabit: condite nidos	29

19. Aliena vitia in oculis habemus, a tergo nostra sunt	30
20. Aliis inserviando consumor. Aliis lucens uror	31
21. Alit lectio ingenium	32
22. Aliud ex alio malum	33
23. Alma mater	34
24. Alter ego	35
25. Altissima quaeque flumina minimo sono labuntur	36
26. Amantes amentes	37
27. Amat victoria curam	38
28. Amici fures temporis	39
29. Amicitia inter pocula contracta plerumque vitrea est	40
30. Amicitia semper prodest, amor et nocet	41
31. Amicus certus in re incerta cernitur	42
32. Amicus (mihi) Plato, sed magis amica veritas	43
33. Amicus verus cognoscitur amore, more, ore, re	44
34. Amor caecus	45
35. Amor magister optimus	46
36. Amor non est medicabilis herbis	47
37. Amor vincit omnia	48
38. Amoris vulnus sanat idem, qui facit	49
39. Animus aequus optimum est aerumnae condimentum	50

40. Ante victoriam ne canas triumphum	51
41. Antiqua, quae nunc sunt, fuerunt olim nova	52
42. Aquila non captat muscas	53
43. Aquilam volare doces	54
44. Arcus nimium tensus rumpitur	55
45. Ars longa, vita brevis	56
46. At fiat voluntas tua	57
47. Audentes fortuna juvat	58
48. Audi multa, loquere pauca	59
49. Audire disce, si nescis loqui	60
50. Aurea mediocritas	61
544. Audentes fortuna juvat	62
51. Aut bene, aut nihil	63
52. Aut viam inveniam, aut faciam	64
53. Avarus animus nullo satiatur lucro	65

B

54. Barba crescit, caput nescit	66
55. Barba non facit philosophum	67
56. Barba philosophum non facit	68
57. Beate vivere est honeste vivere	69
58. Beati pacifici	70
59. Beati pauperes spiritu	71
60. Bellum omnium contra omnes	72
61. Bene dignoscitur, bene curatur	73
62. Bene vincit, qui se vincit in victoria	74
63. Benefacta male locata malefacta arbitror	75

64. Beneficia plura recipit, qui scit reddere	76
65. Bis dat, qui cito dat	77
66. Bis pueri senes	78
67. Bona fama divitiis est potior	79
68. Bona valetudo melior est quam maximae divitiae	80
69. Bono ingenio me esse ornatum, quam multo auro mavolo	81
70. Bonorum vita vacua est metu	82
71. Bonos mores corrumpunt congressus mali	83
72. Bonum ad virum cito moritur iracundia	84
C	85
73. Caesarem decet stantem mori	85
74. Calamitas virtutis occasio	86
75. Carpamus dulcia: nostrum est, quod vivis; cinis et manes et fabula fies	87
76. Carpe diem	88
77. Castis omnia casta	89
78. Cave illum semper, qui tibi imposuit semel	90
79. Cave tibi a cano muto et aqua silente	91
80. Cessante causa cessat effectus	92
81. Citius, altius, fortius!	93
82. Clavus clavo pellitur	94
83. Cogitationis poenam nemo patitur	95
84. Cogito, ergo sum	96
85. Cognosce te ipsum	97

86. Conscientia mille testes	98
87. Consuetudo est altera natura	99
88. Consultor homini tempus utilissimus	100
89. Contra spem spero	101
90. Contraria contrariis curantur	102
91. Copia ciborum subtilitas animi impeditur	103
92. Corrige praeteritum, praesens rege, cerne futurum	104
93. Corruptio optimi pessima	105
94. Credo ut intelligam	106
95. Credula res amor est	107
96. Crescentem pecuniam sequitur cura	108
97. Crescit amor nummi, quantum ipsa pecunia crescit	109
98. Crudelitatis mater avaritia est	110
99. Cui bono	111
100. Cuique proprius attributus error est	112
101. Cuique suum	113
102. Cuivis dolori remedium est patientia	114
103. Cujus regio, ejus religio	115
Конец ознакомительного фрагмента.	116

**Латинские
афоризмы и девизы
С параллельным
казахским, русским и
английским переводом**

**Сергей Александрович
Шевцов**

© Сергей Александрович Шевцов, 2026

ISBN 978-5-0070-9252-4

Создано в интеллектуальной издательской системе Ridero

Введение

Латинские афоризмы пережили века не только благодаря краткости. В одной строке они соединяют наблюдение, правило, предостережение или вопрос, к которому люди возвращаются в разные эпохи. Многие из этих выражений давно стали частью европейской культуры: их цитируют в книгах и выступлениях, используют в науке, праве и медицине, выбирают в качестве девизов. Однако знакомая формула нередко открывается заново, если увидеть её не в одном, а сразу в нескольких языках.

В книгу вошли 595 латинских афоризмов и девизов, расположенных в алфавитном порядке. После каждой латинской фразы приводятся её казахская, русская и английская версии. Тритекстом здесь называются три параллельных перевода на современные языки; вместе с латинским оригиналом они образуют четырёхстрочную запись. Такая форма позволяет читать книгу и как сборник изречений, и как материал для сопоставления языков.

Параллельные переводы не обязаны повторять латинский порядок слов. Их задача — передать основную мысль ясно и естественно средствами каждого языка. Поэтому одна и та же формула может звучать строже по-русски, образнее по-казахски или короче по-английски. Сопоставление этих вариантов помогает заметить не только различия, но и устой-

чивое смысловое ядро афоризма — то, что сохраняется при переходе из языка в язык.

Книгу необязательно читать подряд. Можно выбирать фразы по первой букве, теме или настроению; сначала знакомиться с переводом на наиболее понятном языке, а затем сравнивать его с двумя другими; возвращаться к понравившимся изречениям и пробовать сформулировать их смысл собственными словами. Тем, кто изучает казахский, русский или английский язык, тритексты дают короткий и содержательный материал для повторения слов, грамматических конструкций и способов выражения одной мысли.

Под одной обложкой собраны высказывания разного происхождения: античные цитаты, позднейшие формулы, профессиональные изречения, пословицы и девизы. Поэтому это не критическое издание по истории латинской литературы, а практическая многоязычная коллекция. Её цель — сделать латинские формулы доступными читателю и одновременно показать, как смысл продолжает жить в новых языковых формах.

Афоризм не требует безусловного согласия. Его краткость иногда скрывает спорность, историческую ограниченность или намеренное преувеличение. Читать такие фразы полезно не как набор окончательных истин, а как приглашение к размышлению: согласиться, возразить, найти исключение, сопоставить с личным опытом. Именно в этом диалоге между древней формулой, переводом и читателем афоризм пе-

рестаёт быть музейной надписью и становится живой мыслью.

A

1. A nullo diligitur, qui neminem diligit

қаз. Ешкімді сүймейтін адамды да ешкім сүймейді

рус. Никто не любит того, кто сам никого не любит

англ. No one is loved who loves no one

2. A probis probari, ab improbis improbari aequa laus est

қаз. Жақсылардың мадақтауы мен жамандардың жамандауы бірдей құрметті

рус. Одинаково почетны и похвала достойных людей, и осуждение недостойных

англ. To be praised by the honest and blamed by the dishonest is equal praise

3. Ab altero expectes, alteri quod feceris

қаз. Басқаға не істесен, соны басқадан күт

рус. Жди от другого того, что сам ты сделал другому

англ. Expect from another what you have done to another

4. Ab aqua silente cave

қаз. Тыныш судан сақтан

рус. Остерегайся тихой воды

англ. Beware of still water

5. Abducet praedam, cui occurrit prior

қаз. Бірінші келген олжаны алады

рус. Кто первым пришел, тот и уносит добычу

англ. He who arrives first carries off the prey

6. Abeunt studia in mores

қаз. Айналысқан іс мінезге әсер етеді

рус. Занятия накладывают отпечаток на характер

англ. Pursuits become habits

7. Absentem laedit, qui cum ebrio litigat

қаз. Мас адаммен дауласу — көлеңкемен күресу

рус. Кто спорит с пьяным, тот воюет с тенью

англ. He who quarrels with a drunkard wrongs a man who is absent

8. Acceptissima semper munera sunt, auctor quae pretiosa facit

қаз. Құрметті сыйлық — сыйлаушының өзі қымбат ететін сыйлық

рус. Приятнее всего те дары, которым даритель придаёт ценность

англ. Those gifts are always the most acceptable that owe their value to the giver

9. Accidit in puncto, quod non contigit in anno

қаз. Бір сәтте болатын нәрсе жылдар бойы болмайды

рус. В один миг случается то, на что не надеешься и годами

англ. What does not occur in the whole course of the year may happen in a moment

10. Accipere quid ut justitiam facias, non est tam accipere quam extorquere

қаз. Әділдік үшін сый алу — зорлықпен тартып алумен бірдей

рус. Принятие вознаграждения за совершение правосудия есть не столько принятие, сколько вымогательство

англ. To accept something for doing justice is not so much to accept as to extort

11. Ad cogitandum et agendum homo natus

қаз. Адам ойлау мен әрекет ету үшін жаратылған

рус. Для мысли и деяния рожден человек

англ. Man is born for thinking and doing

12. Ad poenitendum properat, cito qui judicat

қаз. Жылдам шешім қабылдаған, тез өкінеді

рус. Кто быстро решает, скоро кается

англ. The one who judges in haste repents in haste

13. Ad primos ictus non corruit ardua quercus

қаз. Биік емен алғашқы соққыдан құламайды

рус. С первого удара не падает высокий дуб

англ. The tall oak does not fall at the first blows

14. Adhibenda est in jocando moderatio

қаз. Әзілде де шек сақтау керек

рус. В шутках следует знать меру

англ. Moderation should be used in joking

15. Aditum nocendi perfido praestat fides

қаз. Сенімді адамға сенім — ол үшін қауіп

рус. Доверие, оказанное вероломному, даёт ему возможность вредить

англ. Faith shown to the treacherous gives him the means to do harm

16. Adprime in vita esse utile, ut ne quid nimis

қаз. Өмірдегі ең бастысы — ешнәрсе шектен асырмау

рус. Главное правило в жизни — ничего сверх меры

англ. The chief rule in life is: nothing in excess

17. Aes debitorem leve, grave inimicum facit

қаз. Аз қарыз — қарызшы етеді, көп қарыз — жау етеді

рус. Небольшой долг делает должником, а большой —
врагом

англ. A slight debt produces a debtor, a large one an enemy

18. Aestas non semper durabit: condite nidos

қаз. Жаз мәңгі болмайды: ұялар салу керек

рус. Лето не вечно: вейте гнезда

англ. Summer will not last forever: build your nests

19. Aliena vitia in oculis habemus, a tergo nostra sunt

қаз. Басқаның кемшілігі көз алдында, өз кемшілігі артында

рус. Чужие недостатки у нас на глазах, а свои за спиной

англ. The vices of others we have before our eyes, our own are behind our backs

20. Aliis inserviando consumor. Aliis lucens uror

қаз. Басқаларға қызмет ету арқылы өзім жойыламын, жарық беріп жанамын

рус. Служа другим, себя трачу. Светя другим, сгораю

англ. Serving others, I consume myself; shining for others, I burn away

21. Alit lectio ingenium

қаз. Оқу ақыл-ойды нәрлендіреді

рус. Чтение питает ум

англ. Reading nourishes the mind

22. Aliud ex alio malum

қаз. Бір зұлымдық екінші зұлымдықты тудырады

рус. Одно зло вытекает из другого

англ. One evil arises out of another

23. Alma mater

қаз. Ана мектеп (оқу орны)

рус. Мать — кормилица

англ. A dear mother

24. Alter ego

қаз. Екінші «мен»

рус. Второе «Я»

англ. Another or second self

25. Altissima quaeque flumina minimo sono labuntur

қаз. Терең өзендер тыныш ағады

рус. Наиболее глубокие реки текут с наименьшим шумом

англ. The deepest rivers flow with the least noise

26. Amantes amentes

қаз. Ғашықтар — ессіздер

рус. Влюбленные — безумные

англ. In love, in delirium

27. Amat victoria curam

қаз. Жеңіс еңбекпен қосылса сүйіспенді

рус. Победа любит старание

англ. Victory and care are close friends

28. Amici fures temporis

қаз. Достар — уақыттың ұрлаушылары

рус. Друзья — воры времени

англ. Friends are the thieves of time

29. Amicitia inter pocula contracta plerumque vitrea est

қаз. Шыны ыдыстан құрылған достық шыныдай сынғыш

рус. Дружба, заключенная за рюмкой, хрупка, как стекло

англ. Friendship formed over cups is usually as brittle as glass

30. Amicitia semper prodest, amor et nocet

қаз. Достық әрқашан пайдалы, ал махаббат зиян келтіруі
мүмкін

рус. Дружба всегда полезна, а любовь и вредит

англ. Friendship always benefits, love sometimes injures

31. Amicus certus in re incerta cernitur

қаз. Ақиқат дос қиыншылықта танылады

рус. Верный друг познается в неверном деле (в беде)

англ. A true friend is certain when certainty is uncertain

32. Amicus (mihi) Plato, sed magis amica veritas

қаз. Платон — досым, бірақ ақиқат одан да жақын

рус. Платон — друг, но больший друг истина (Платон мне друг, но истина дороже)

англ. Plato is my friend, but truth is a greater friend

33. Amicus verus cognoscitur amore, more, ore, re

қаз. Нағыз дос сүйіспеншілігімен, мінезімен, сөзімен, ісімен танылады

рус. Истинный друг познается любовью, отношением, словом, делом

англ. A true friend is known by love, by conduct, by word, by deed

34. Amor caecus

қаз. Махаббат соқыр

рус. Любовь слепа

англ. Love is blind

35. Amor magister optimus

қаз. Махаббат — ең үздік ұстаз

рус. Любовь — лучший учитель

англ. Love is the best teacher

36. Amor non est medicabilis herbis

қаз. Махаббат шөппен емделе алмайды

рус. Любовь травами не лечится

англ. Love cannot be cured by herbs

37. Amor vincit omnia

қаз. Махаббат бәрін жеңеді

рус. Любовь побеждает всё

англ. Love conquers all things

38. Amoris vulnus sanat idem, qui facit

қаз. Махаббат жарасын оны тигізген емдейді

рус. Рану любви лечит тот, кто её наносит

англ. The wound of love is healed by the same one who inflicts it

39. Animus aequus optimum est aerumnae condimentum

қаз. Тыныш жан — қиыншылықтың ең жақсы дәмі
рус. Спокойный дух — лучшая приправа к невзгоде
англ. A patient mind is the best remedy for trouble

40. Ante victoriam ne canas triumphum

қаз. Жеңіске жеткенше жеңіс әнін айтпа

рус. Не кричи о триумфе до победы

англ. Do not celebrate your triumph before you have conquered

41. Antiqua, quae nunc sunt, fuerunt olim nova

қаз. Қазіргі көнелер бұрын жаңа болған

рус. Старое, что ныне есть, было некогда новым

англ. The old things which now exist were once new

42. Aquila non captat muscas

қаз. Қыран шыбын ауламайды

рус. Орел не ловит мух

англ. An eagle does not catch flies

43. Aquilam volare doces

қаз. Бүркітке ұшуды үйретіп жатырсың

рус. Ты учишь орла летать

англ. You are teaching an eagle to fly

44. Arcus nimium tensus rumpitur

қаз. Тым тартылған садақ сынғыш

рус. Слишком натянутый лук ломается

англ. A bow too tightly stretched breaks

45. Ars longa, vita brevis

қаз. Өнер ұзақ, өмір қысқа

рус. Искусство вечно, жизнь коротка

англ. Art is long, life is short

46. At fiat voluntas tua

қаз. Сонда сенің еркің орындалсын

рус. И да будет воля твоя

англ. But let your will be done

47. Audentes fortuna juvat

қаз. Батылдарға бақыт серік

рус. Смелым помогает удача

англ. Fortune favors the bold

48. Audi multa, loquere pauca

қаз. Көп тыңда, аз сөйле

рус. Слушай много, говори мало

англ. Hear much, speak little

49. Audire disce, si nescis loqui

қаз. Егер сөйлей алмасаң, тыңдауды үйрен

рус. Учись слушать, если не умеешь говорить

англ. Learn to listen, if you do not know how to speak

50. Aurea mediocritas

қаз. Алтын орта

рус. Золотая середина

англ. The golden mean

544. Audentes fortuna juvat

қаз. Батылдарға бақыт серік

рус. Смелым судьба помогает

англ. Fortune favors the bold

51. Aut bene, aut nihil

қаз. Не жақсы, не ешнәрсе

рус. Или хорошо, или ничего

англ. Either well, or not at all

52. Aut viam inveniam, aut faciam

қаз. Не болса да жол тапсам немесе өзім салып тастаймын

рус. Или найду дорогу, или проложу её

англ. I will either find a way or make one

53. Avarus animus nullo satiatur lucro

қаз. Сұрапыл жан ешқандай пайдадан тоймайды

рус. Скупой дух не насыщается никакой прибылью

англ. A greedy mind is satisfied by no gain

B

54. Barba crescit, caput nescit

қаз. Сақал өссе де, бас білмес

рус. Борода выросла, а ума нет

англ. The beard grows, but the head knows nothing

55. Barba non facit philosophum

қаз. Сақал философ еткізбейді

рус. Борода не делает философом

англ. A beard does not make a philosopher

56. Barba philosophum non facit

қаз. Сақал философ еткізбейді (вариант предыдущего)

рус. Борода не делает философом

англ. A beard does not make a philosopher

57. Beate vivere est honeste vivere

қаз. Бақытты өмір — адал өмір

рус. Жить счастливо — значит жить честно

англ. To live happily is to live honorably

58. Beati pacifici

қаз. Бейбітшілікті сақтағандар бақытты

рус. Блаженны миротворцы

англ. Blessed are the peace makers

59. Beati pauperes spiritu

қаз. Рухы кедейлер бақытты

рус. Блаженны нищие духом

англ. Blessed are the poor in spirit

60. Bellum omnium contra omnes

қаз. Бәрінің бәріне қарсы соғысы

рус. Война всех против всех

англ. The war of all against all

61. Bene dignoscitur, bene curatur

қаз. Дұрыс танылса, дұрыс емделеді

рус. Хорошо распознается — хорошо вылечивается

англ. What is well diagnosed is well cured

62. Bene vincit, qui se vincit in victoria

қаз. Жеңістің ішінде өзін жеңген жеңіске ие

рус. Хорошо побеждает тот, кто в победе побеждает себя

англ. He conquers well who conquers himself in victory

63. Benefacta male locata malefacta arbitror

қаз. Біреуге жасалған жақсылықтың пайдасыз екенін білемін

рус. Благодарения, оказанные недостойному, я считаю злодеяниями

англ. Favors injudiciously conferred I reckon evils

64. Beneficia plura recipit, qui scit reddere

қаз. Қайырымдылықты көбірек алған — ол қайырымдылықты білетін

рус. Больше добра получает тот, кто умеет его возвращать

англ. He receives the most favors who knows how to return them

65. Bis dat, qui cito dat

каз. Кім тез берсе, екі есе береді

рус. Вдвойне дает, кто дает скоро

англ. He gives twice who gives quickly

66. Bis pueri senes

қаз. Кәрілік — екінші балалық

рус. Старики — второй раз дети

англ. Old men are twice children

67. Bona fama divitiis est potior

қаз. Жақсы атақ — байлықтан артық

рус. Добрая слава лучше богатства

англ. A good reputation is preferable to riches

68. Bona valetudo melior est quam maximae divitiae

қаз. Денсаулық — ең үлкен байлықтан да артық

рус. Хорошее здоровье лучше величайшего богатства

англ. Good health is better than the greatest riches

69. Bono ingenio me esse ornatum, quam multo auro mavolo

қаз. Көп алтыннан гөрі ақыл-ой байлығым болғанын қалаймын

рус. Предпочитаю быть украшенным хорошими способностями, чем множеством золота

англ. I prefer to be adorned with good talents than with much gold

70. Bonorum vita vacua est metu

қаз. Жақсы адамның өмірі қорқынышсыз

рус. Жизнь праведных свободна от страха

англ. The life of the good is free from fear

71. Bonos mores corrumpunt congressus mali

қаз. Жаман достар жақсы мінездерді бұзады

рус. Дурные связи портят добрые нравы

англ. Bad company corrupts good morals

72. Bonum ad virum cito moritur iracundia

қаз. Жақсы адамның ашуы тез өтеді

рус. У хорошего человека гнев проходит быстро

англ. In a good man anger dies quickly

C

73. Caesarem decet stantem mori

қаз. Цезарь тұрып өлуі керек

рус. Цезарю подобает умереть стоя

англ. It becomes a Caesar to die standing

74. Calamitas virtutis occasio

қаз. Қиыншылық — ерліктің мүмкіндігі

рус. Бедствие даёт повод к мужеству

англ. Calamity is the occasion of virtue

75. Carpamus dulcia: nostrum est, quod vivis; cinis et manes et fabula fies

қаз. Тәттілерді жемейік: өміріміздегі нәрселер — біздікі;
көмірге, рухқа айналасың, аңызға айналасың

рус. Будем срывать сладости: наше — то, что живёшь; ста-
нешь прахом, тенью и преданием

англ. Let us enjoy sweet things: what you live is ours; you will
become ash, a ghost, and a tale

76. Carpe diem

қаз. Күннің сәтіні таңда

рус. Лови (каждый) день

англ. Seize the day

77. Castis omnia casta

қаз. Піріштілер үшін бәрі пәк

рус. Для непорочных всё непорочно

англ. To the pure all things are pure

78. Cave illum semper, qui tibi imposuit semel

қаз. Саған бір рет өтірік айтқан адамнан әрқашан сақтан

рус. Остерегайся того, кто обманул тебя хотя бы однажды

англ. Always beware of the one who has deceived you once

79. Cave tibi a cano muto et aqua silente

қаз. Тыныш иттен және тыныш судан сақтан

рус. Берегись тихого пса и тихой воды

англ. Beware of a silent dog and still water

80. Cessante causa cessat effectus

қаз. Себеп жойылған кезде салдары да жойылады

рус. С устранением причины исчезает и следствие

англ. When the cause ceases, the effect must cease

81. Citius, altius, fortius!

қаз. Тезірек, биіктеу, күштірек!

рус. Быстрее, выше, сильнее!

англ. Faster, higher, stronger

82. Clavus clavo pellitur

қаз. Шегені шегемен шығарады

рус. Клин клином вышибают

англ. One nail is driven out by another

83. Cogitationis poenam nemo patitur

қаз. Ешкімнің ойы үшін жазасын көрсетпейді

рус. Никто не несёт наказания за мысли

англ. No one deserves punishment for a thought

84. Cogito, ergo sum

қаз. Ойлаймын, демек бармын

рус. Мыслю, следовательно существую

англ. I think, therefore I am

85. Cognosce te ipsum

қаз. Өзін-өзі таны

рус. Познай самого себя

англ. Know thyself

86. Conscientia mille testes

қаз. Ұят — мың куә

рус. Совесть — тысяча свидетелей

англ. Conscience is as a thousand witnesses

87. Consuetudo est altera natura

қаз. Дәстүр — екінші табиғат

рус. Привычка — вторая натура

англ. Custom is a second law

88. Consultor homini tempus utilissimus

қаз. Адам үшін ең пайдалы кеңесші — уақыт

рус. Время — полезнейший советчик

англ. Time is a man's most useful counselor

89. Contra spem spero

қаз. Үмітсіз үміттенемін

рус. Надеюсь вопреки надежде

англ. I hope against hope

90. Contraria contrariis curantur

қаз. Қарсылықпен емделеді қарсылық

рус. Противоположное лечится противоположным

англ. Opposite cures opposite

91. Copia ciborum subtilitas animi impeditur

қаз. Тамақ молшылығы ақыл-ойдың нәзіктігін келестіреді

рус. Избыток пищи мешает тонкости ума

англ. By an abundance of food the keenness of the mind is hindered

92. Corrige praeteritum, praesens rege, cerne futurum

қаз. Өткенді түзет, қазіргі кезенді басқар, болашақты анықта

рус. Исправляй прошлое, управляй настоящим, предвидь будущее

англ. Correct the past, rule the present, foresee the future

93. Corruptio optimi pessima

қаз. Ең жақсының бұзылуы — ең жаман бұзылу

рус. Падение доброго — самое злое падение

англ. The corruption of the best is the worst

94. Credo ut intelligam

қаз. Сенемін, сонда түсінемін

рус. Верую, чтобы понимать

англ. I believe so that I might understand

95. Credula res amor est

қаз. Махаббат — сенімді нәрсе

рус. Любовь — вещь доверчивая

англ. A credulous thing is love

96. Crescentem pecuniam sequitur cura

қаз. Өсіп келе жатқан байлыққа қамқорлық қатар жүреді

рус. За растущим богатством следуют заботы

англ. Care follows growing wealth

97. Crescit amor nummi, quantum ipsa pecunia crescit

қаз. Ақша өскен сайын, ақшаға деген сүйіспеншілік өсе береді

рус. Растёт любовь к деньгам настолько, насколько растёт само богатство

англ. The love of money increases as wealth itself increases

98. Crudelitatis mater avaritia est

қаз. Қатігездіктің анасы — сараңдық

рус. Мать жестокости — жадность

англ. Greed is the mother of cruelty

99. Cui bono

қаз. Кім үшін пайдалы?

рус. Кому выгодно?

англ. For whose benefit is it?

100. Cuique proprius attributus error est

қаз. Әркімнің өзіне тән қателігі бар

рус. Каждому присуще своё собственное заблуждение

англ. To each his own error is assigned

101. Cuique suum

қаз. Әркімге өзінше

рус. Каждому своё

англ. To each his own

102. Cuivis dolori remedium est patientia

қаз. Кез келген ауырсынудың емі — шыдамдылық

рус. Всякого страдания лекарство — терпение

англ. For every grief patience is the remedy

103. Cujus regio, ejus religio

қаз. Кімнің билігі болса, сол діні

рус. Чья область, того и религия

англ. Whose region, his religion

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «Литрес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на Литрес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.